

PROPOSTA SALESIANA DE L'ESPORT

salesians

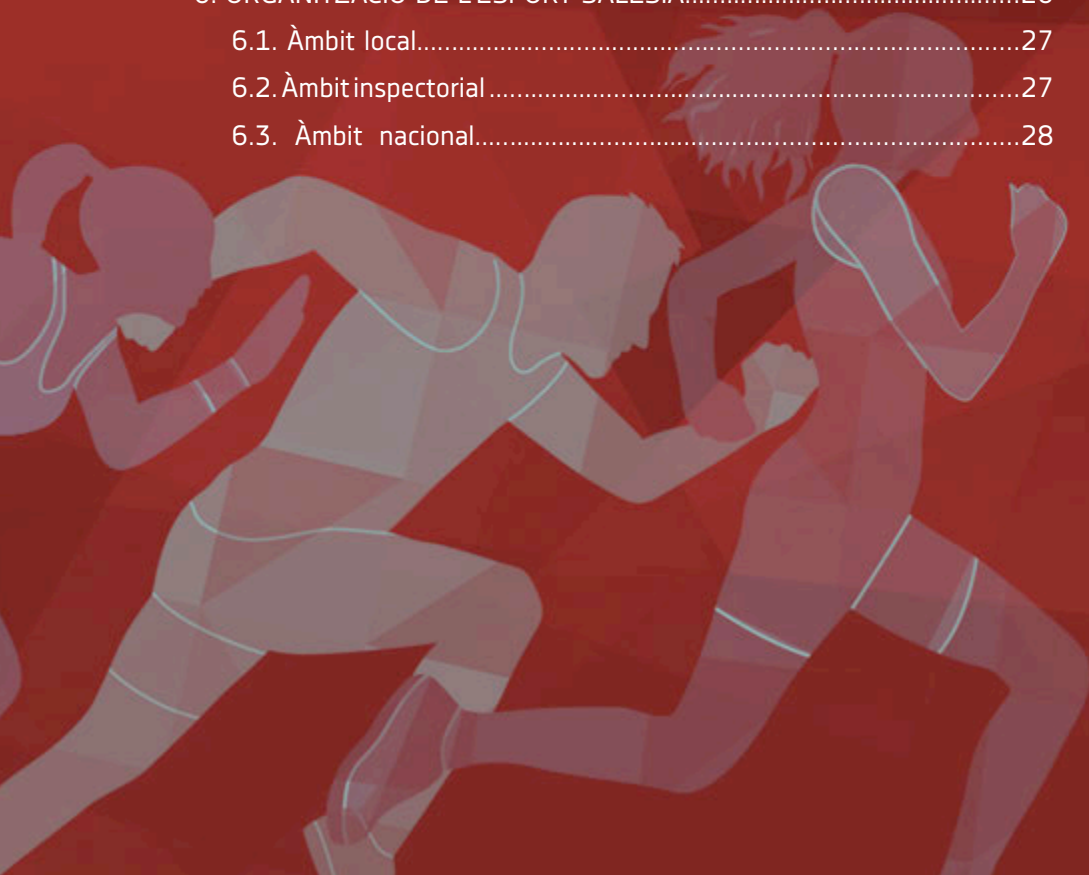

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
INTRODUCCIÓ	6
1. L'ESPORT A LA SOCIETAT ACTUAL	8
1.1. Protagonisme de l'esport en la societat actual	9
1.2. Valors de la pràctica esportiva	9
1.3. Primacia del valor competitiu	10
1.4. Espectacle de masses	10
1.5. Ocupació adequada del temps de lleure	10
1.6. L'esport per a les poblacions amb risc d'exclusió social	11
1.7. L'esport en l'àmbit acadèmic escolar	11
2. L'ESPORT I EL JOC EN LA PRAXI SALESIANA	12
3. CARACTERÍSTIQUES DE L'ESPORT EDUCATIU SALESIÀ	14
3.1. Popular, allunyat de l'elitisme.....	15
3.2. Humanitzador.....	15
3.3. Preventiu.....	15
3.4. Lúdic.....	16
3.5. Integrat en un projecte educatiu	16
3.6. Flexible, creatiu i gradual	17
3.7. Estructurat i organitzat	17
3.8. Amb dimensió pastoral	18

4. PERFIL DE L'ANIMADOR ESPORTIU	19
4.1. El "ser" de l'animador esportiu	20
4.2. El "saber" i el "saberfer" de l'animador esportiu	21
5. AMBIENTS D'ACTUACIÓ	22
5.1. Entitats específicament esportives: el club o l'associació esportiva	23
5.2. La pràctica esportiva en ambients salesians	24
• Escola.....	24
• Esplai-Centre Juvenil	24
• Parròquia.....	25
• Plataformes socials	25
6. ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT SALESIÀ.....	26
6.1. Àmbit local.....	27
6.2. Àmbit inspeccional.....	27
6.3. Àmbit nacional.....	28

PRESENTACIÓ

Són múltiples i variades les ofertes que fem als infants i joves en el nostre treball educativopastoral: classes, grups, convivències, excursions, campaments... però volem tenir sempre present l'ampli món de l'esport, un fòrum en el qual es mouen tants infants i joves de manera connatural. Disposats sempre a fer el primer pas i a fer propostes als joves, en l'àmbit de l'esport són moltes vegades ells els que prenen la iniciativa. És tot un repte educatiu i pastoral al qual respondre.

Una mirada a l'entorn dels nostres patis, camps d'esport i poliesportius ens mostra un gran nombre d'infants i de joves que practiquen l'esport, que al seu voltant formen grup i són convocats regularment per aquesta realitat que els reuneix i que els atreu, en la qual posen una gran obstinació i se senten responsables del compromís adquirit amb ells mateixos i amb els altres membres del seu equip.

L'ajuda que ofereix un animador esportiu que els ensenya a caminar cap a una meta i uns objectius, a través del diàleg fluid i compartint amb ells inquietuds i sentiments, és una veritable oferta educativa i pastoral per a la vida dels joves.

L'esport és educatiu, en la varietat de les nostres obres i presències, quan es troba emmarcat en el Projecte Educativopastoral de Centre, amb uns fins clars i concrets, amb una estructura definida, més enllà de tota improvisació, i animat per persones concretes serioses, responsables i portadores de valors. Aquests elements poden sens dubte validar aquest mitjà educatiu integral que és l'esport amb el seu ric ventall de possibilitats.

Però l'esport és també una estupenda plataforma d'acció pastoral. Hi ha una sèrie d'elements que fan de l'esport un indret de proposta evangèlica i pastoral en clau salesiana per als infants i joves, com ara, la seva àmplia capacitat de convocatòria i formació de grup; el desenvolupament de valors com l'esforç, la solidaritat, la disciplina, l'altruisme, la preocupació pel treball dels altres, i la possibilitat de compartir experiències i models d'identificació, amb gran sentit de confiança i d'obertura als membres de l'equip i als animadors esportius.

La sensibilitat cap a aquesta realitat de l'esport tan estimat pels joves va portar a buscar donar una resposta educativa amb la Proposta Educativopastoral de l'Esport Salesià (1996).

Transcorreguts deu anys de treball, reflexió i intercanvi sobre la nostra tasca d'animació esportiva entre Salesians, Filles de Maria Auxiliadora i animadors esportius, veu la llum aquesta Proposta Salesiana de l'Esport. Vol contribuir eficaçment a aquest esforç educativoevangelitzador dels joves en aquest camp privilegiat en què tan a gust es troben.

El camp està preparat, cal jugar la Proposta Salesiana de l'Esport, els fruits no es faran esperar. Estimem el que ells estimen i ells estimaran el que estimem nosaltres. Don Bosco ens ho assegura i la nostra experiència ho confirma.

Que el Crist i Maria Auxiliadora beneixin totes les persones que han fet possible aquesta Proposta Salesiana de l'Esport i inspirin camins d'educació i d'evangeli en l'esport a tots aquells que, portant-la a terme, han de donar respostes vives i eficaces a les inquietuds dels joves a través de l'esport educatiu.

Delegació / Coordinadora Nacional Salesiana de Pastoral Juvenil

Madrid, 9 de març de 2006.

INTRODUCCIÓ

En aquest document presentem els elements bàsic d'una Proposta Salesiana en l'Esport. L'esport és una realitat cada vegada més important en la societat actual. Ha esdevingut un fenomen de masses i té una incidència notable en la cultura juvenil, i, per tant, en el procés formatiu dels joves.

En les primeres pàgines d'aquesta Proposta intentarem mostrar amb unes pinzellades la importància de l'esport com a fenomen social en l'actualitat, i per tant, la seva influència en el camp educatiu.

Partint de la praxi salesiana, arrelada en la intuïció de Joan Bosco, que veu ja en la pràctica lúdica i esportiva una intenció preventiva, i continuada més tard per l'experiència educativa de Maria Mazzarello, abordarem els criteris imprescindibles per tal que l'esport sigui a la vegada educatiu i salesià.

El "ser" i el "saber fer" de l'animador esportiu, al costat de l'organització adequada i de l'obligat marc de referència d'una comunitat educativopastoral en qualsevol dels ambients en què es desenvolupi, tancaran les pàgines d'aquesta Proposta.

La Proposta va dirigida a totes les persones implicades en activitats esportives dels ambients salesians: responsables, animadors esportius i educadors. Pretén ser un instrument que desperti la il·lusió i la creativitat en l'activitat esportiva de les obres salesianes i estimuli a una sempre renovada elaboració dels diferents projectes i programacions inspectoriais i locals, amb objectius i línies d'acció adaptades a la realitat dels destinataris i a les seves necessitats educativopastorals.

I. L'ESPORT A LA SOCIETAT ACTUAL

1.1. PROTAGONISME DE L'ESPORT EN LA SOCIETAT ACTUAL

Al llarg de la història, l'esport ha anat ocupant de mica en mica un paper cada vegada més rellevant. Ara per ara s'ha convertit en un dels fenòmens socials més excel·lents d'Europa durant el segle XXI. Així mateix, l'esport representa un dels teixits socials millor estructurats de la societat civil europea.

L'esport ha passat de ser una activitat d'oci practicada per la majoria dels ciutadans a esdevenir un fenomen econòmic i social de gran importància, no només a Europa, sinó a tot el món.

1.2. VALORS DE LA PRÀCTICA ESPORTIVA:

L'esport, com a portador d'importants valors, constitueix un instrument privilegiat de qualsevol política educativa. Entre aquests valors destaquem:

1. El valor agonístic o competitiu: és el que li confereix la intenció competitiva. Possibilita que l'esportista entri en relació amb d'altres, mesuri i compari les seves forces, accepti les pròpies limitacions i estimuli la pròpia superació. La competitivitat saludable prepara els joves esportistes per integrar-se en la societat, utilitzant sempre la legalitat i el joc net.
2. El valor lúdic: és el que permet a qui el practica passar-ho bé de forma més o menys organitzada. Representa el contrapunt, l'equilibri necessari per contrarrestar aquesta intenció competitiva. Sense ell, tota activitat esportiva perdria el seu sentit. El sentit lúdic afegeix a més la voluntarietat en la participació. Identifica l'individu amb aquest tipus de pràctica, a més de afiliar-lo a ella.
3. El valor hedonístic: és la motivació de gran part dels actes humans, que es dona quan aquests es realitzen sense altre motiu que el gust, o el plaer de fer-los.
4. El valor educatiu: és el que permet a través de l'esport entrenar-se per la vida, quan n'extreu una sèrie d'aprenentatges que ajudaran els esportistes a ser més humans, eficaços i feliços.
5. El valor associatiu: és el que introdueix l'esportista en el treball en equip, i l'ajuda a descobrir la necessitat dels altres i la seva aportació al grup.

1.3. PRIMACIA DEL VALOR COMPETITIU:

Dels esmentats, avui dia la nostra societat exalta el valor agonístic, orientat principalment cap a una pràctica competitiva. Aquest valor dut a l'extrem fa que la victòria estigui per sobre de tot, per sobre de les normes i del respecte al reglament, per sobre dels límits humans, recurrent en moltes ocasions a ajudes externes i posant en situació extrema la salut de l'esportista. La competició s'entén com un fi en ella mateixa, no com un mitjà per a l'educació de l'infant o jove.

Aquesta orientació converteix l'esport en una pràctica elitista, en la qual només uns pocs valen i arriben als rendiments esperats i necessaris, afavorint l'estimulació primerenca i eliminant fases en la formació integral de l'esportista. Es realitza una autèntica selecció, en la qual no tothom té les mateixes possibilitats.

1.4. ESPECTACLE DE MASSES

L'esport de competició està considerat com un autèntic espectacle de masses. Aquest esport-espectacle fa de qui l'observa un subjecte passiu, que sovint es deixa influenciar pels seus aspectes més negatius.

D'altra banda, els grans mitjans de comunicació social han contribuït a la difusió de l'esport a tota hora, i això ha convertit els esportistes d'èxit en models a imitar per part dels joves, amb unes influències poc educatives en el seu projecte de vida.

L'esport tampoc no ha pogut escapar del fenomen del mercantilisme. Els hàbits de consum al voltant de la pràctica esportiva s'han multiplicat de manera exagerada en els últims temps, i han fet del factor econòmic un dels seus principals motors.

1.5. OCUPACIÓ ADEQUADA DEL TEMPS DE LLEURE

La cultura actual busca fer front a una ocupació negativa del temps de lleure. A mesura que s'amplia el temps d'oci, se sent la necessitat de canalitzar-lo adequadament per tal que esdevingui un temps de creixement positiu.

És cert que hi ha signes d'interès de les institucions per potenciar campanyes esportives d'"esport per a tothom". S'intenta amb això evitar l'especialització primerenca de la pràctica esportiva, despertar l'interès per l'activitat física en la població i contrarestar els riscos d'una vida sedentària i d'aïllament social derivats de la creixent utilització de les noves tecnologies. Aquest esforç, en

canvi, no sempre va acompanyat d'una preocupació per la qualitat educativa dels gestors i entrenadors d'aquestes campanyes.

1.6. L'ESPORT PER A LES POBLACIONS AMB RISC D'EXCLUSIÓ SOCIAL

Per a les poblacions de risc social, l'esport està considerat com un canal de prevenció, de socialització i d'inclusió social. El més important, però, és que els educadors i entrenadors segueixin les pautes d'un ampli programa de col·laboració, en el qual participen diverses forces i en el qual l'esport sigui un mitjà més, mai un fi.

1.7. L'ESPORT EN L'ÀMBIT ACADÈMIC ESCOLAR

La UNESCO ha subratllat en diferents ocasions en els seus documents la necessitat d'associar l'activitat esportiva als programes educatius, en la mesura que aquesta activitat contribueix a la formació integral del ciutadà, tant pel que fa al seu desenvolupament físic com al desenvolupament dels hàbits socials.

En aquest sentit és destacable la importància que té avui dia l'esport que s'imparteix a les escoles, si ens fixem en els Dissenys Curriculars de les assignatures d'Educació Física.

II. L'ESPORT I EL JOC EN LA PRAXI SALESIANA

EL PATI, EL JOC, TENEN UNA IMPORTÀNCIA CABDAL EN LA TRADICIÓ SALESIANA.

Don Bosco va desenvolupar una intuïció educativa que pretenia donar resposta a la totalitat de les necessitats dels joves. Ell mateix jugava amb els infants i joves al pati.

En les *Memòries de l'Oratori* es llegeix: “Vaig aconseguir el que vaig poder: poltre, gronxadors, perxes, tots els aparells de gimnàstica...”. Fins i tot en el reglament de l'Oratori apareix un capítol titulat “els encarregats dels jocs”.

El joc marcava el calendari festiu de la vida oratoriana. Des d'aquesta intuïció, va fer del pati i del joc un lloc de trobada proper i espontani, apte per a les relacions personals i d'amistat, i per això, un espai significatiu per a l'acompanyament i desenvolupament personal.

Tot això fa que l'esport sigui actualment part important dins de l'oferta educativopastoral salesiana. Necessita, per al seu adequat desenvolupament, d'una acurada articulació d'objectius, mitjans, recursos humans i materials.

III. CARACTERÍSTIQUES DE L'ESPORT EDUCATIU SALESIÀ

L'esport, perquè sigui salesià, ha de compartir els criteris i valors propis del carisma. Tenim, doncs, un esport amb les següents característiques:

3.1. POPULAR, ALLUNYAT DE L'ELITISME

- Un esport que esdevé servei social, per tal que tothom tingui el dret i la possibilitat d'accedir-hi.
- Un esport no elitista, concebut com a activitat per a tothom, amb independència de les possibilitats econòmiques i de les qualitats físiques de qui el practica.
- Un esport educatiu amb una adequada consciència que el fa capaç d'oferir filtres crítics als joves esportistes perquè aprenguin a valorar adequadament l'esport convertit en fenomen de masses, i a valorar també els líders esportius que genera.

3.2. HUMANITZADOR

Que desenvolupa el seu potencial per fer persones, per educar, per ajudar el jove a aconseguir major qualitat de vida.

L'esport salesià:

- Situa l'esport en el lloc que li correspon, dins de la jerarquia de valors (estudis, família, amics...) que ha d'orientar la vida d'infants i joves.
- Considera l'esport com a mitjà per educar i desenvolupar harmònicament aspectes del creixement físic, mental, ètic i religiós, i no com un fi en ell mateix.
- Privilegia en la pràctica esportiva l'ambient de trobada, que facilita la relació interpersonal amb l'altre.

3.3. PREVENTIU

Un esport entès com a prevenció:

- Promou la creació d'hàbits de vida saludable, evitant les conseqüències derivades de la manca d'higiene, del sedentarisme, del consum de substàncies nocives per a la salut i de la utilització desenfocada del temps d'oci.
- En aquest sentit, un esport preventiu acull preferentment aquells infants i joves que es troben en situacions de risc, ja sigui per l'edat, per la zona en la qual conviu, per la situació familiar, pel baix nivell acadèmic...

- Afavoreix l'autoestima i la visió positiva del propi creixement.
- Esdevé plataforma des de la qual promoure la qualitat de vida.

3.4. LÚDIC

El joc és un factor que està present en la vida de tots en major o menor mesura i tendeix a ser un dels elements bàsics en el desenvolupament i la formació dels infants i joves. L'esport, en la seva dimensió lúdica, aporta la participació de tots, enfront de l'eliminació o la participació d'uns pocs; l'ajuda i la cooperació, enfront de la rivalitat i la competitivitat directa amb els altres; i el respecte mutu, enfront del rebuig i de la discriminació aliena.

La pràctica esportiva és joc altament reglat, però joc en definitiva. En els orígens de l'esport competitiu, sempre hi ha estat el joc. L'esport salesià no pot perdre aquesta dimensió lúdica tan present en la pedagogia de D. Bosco, sense menysprear la competitivitat en la seva justa mesura, tal com podem recordar en l'escena de la seva trobada amb el saltimbanqui.

D'aquesta manera, un esport entès en la seva dimensió lúdica:

- Mira de compartir amb els components del grup alguna cosa més que l'activitat física competitiva, i afavoreix el bon ambient i les relacions personals.
- Sap tractar amb equilibri les situacions d'èxit i de fracàs al voltant dels resultats.
- Integra en els mateixos objectius tots els membres del grup, fins i tot els menys dotats.
- Possibilita la participació dels joves tal com són en la realitat, exterioritzant les seves qualitats i defectes de forma espontània.

3.5. INTEGRAT EN UN PROJECTE EDUCATIU

L'esport educatiu salesià es troba integrat en un projecte educatiu ampli, en el qual intervé un equip de persones que miren a objectius comuns.

En aquest sentit hi ha diversos nivells de concreció fins arribar a la proposta educativa de l'esport. L'ideari de l'obra en la qual es desenvolupa la pràctica esportiva i el projecte educatiu pastoral són marcs de referència dels quals s'ha d'alimentar qualsevol organització esportiva en l'àmbit salesià. Saber donar a l'esport el lloc que li correspon contribueix al fet que tota la comunitat educativopastoral el senti com a seu. Les següents condicions hi contribueixen:

- Que estigui integrat en un projecte educatiu global.
- Que accepti i promogui les directrius del Projecte Educatiu i Pastoral Salesià.
- Que s'insereixi en els límits d'espai i de temps que li són propis, d'acord amb les necessitats i possibilitats dels destinataris i de l'obra salesiana.
- Que opti per l'estil específic de l'animació i del sistema preventiu.
- Que sigui capaç de respondre a les necessitats profundes i de creixement que tenen els infants i joves, no només en l'aspecte físic o en la mera competició.
- Que consideri l'esport com una manera d'apropar-se als joves en situacions de risc social que no s'insereixen en un altre tipus d'estructures pastorals.

3.6. FLEXIBLE, CREATIU I GRADUAL

L'esport educatiu salesià, perquè contribueixi veritablement al creixement integral, no se cenneix únicament a les exigències de la competició esportiva, sinó que es torna gradual i flexible. Per tal que això sigui així té en compte les següents característiques:

- S'adapta a les circumstàncies personals i psicosocials dels participants.
- Atén a la Teoria de l'Entrenament i l'evolució de les capacitats físiques emanada de l'esport base i de l'esport per a tothom. Té en compte, per tant, la maduresa psicomotriu de cadascuna de les etapes de creixement, dosificant en la seva justa mesura la freqüència i la càrrega d'entrenament.
- Respecta els períodes de vacances propis de l'edat de l'esportista i de la seva necessitat de compartir el seu temps de lleure amb familiars, amics i amb altres intervencions educatives.
- Està obert a noves experiències que no es limiten al camp de joc, sinó que proposa altres intervencions educatives col·laterals encaminades a facilitar una educació integral.

3.7. ESTRUCTURAT I ORGANITZAT

L'esport, com succeeix en qualsevol procés educatiu, ha de ser abordat des d'una planificació:

- Que inclou en el projecte educatiu tots els membres implicats en l'entorn educatiu de l'esportista: animadors esportius, col·laboradors, esportistes, pares, tutors ...
- Que programa i avalua fent una anàlisi prèvia de la realitat (característiques

dels destinataris, les seves necessitats, els recursos humans i els mitjans materials necessaris per dur a terme l'activitat esportiva).

- Que es relaciona amb altres entitats esportives, ja siguin públiques o privades, amb les quals col·labora i a les quals ofereix les seves intuïcions i èxits.
- Que té cura de la idoneïtat de l'espai físic on es desenvolupa l'activitat esportiva.
- Que garanteix la cobertura legal de tothom qui hi participa, davant de possibles riscos o accidents inherents a l'activitat esportiva mateix.

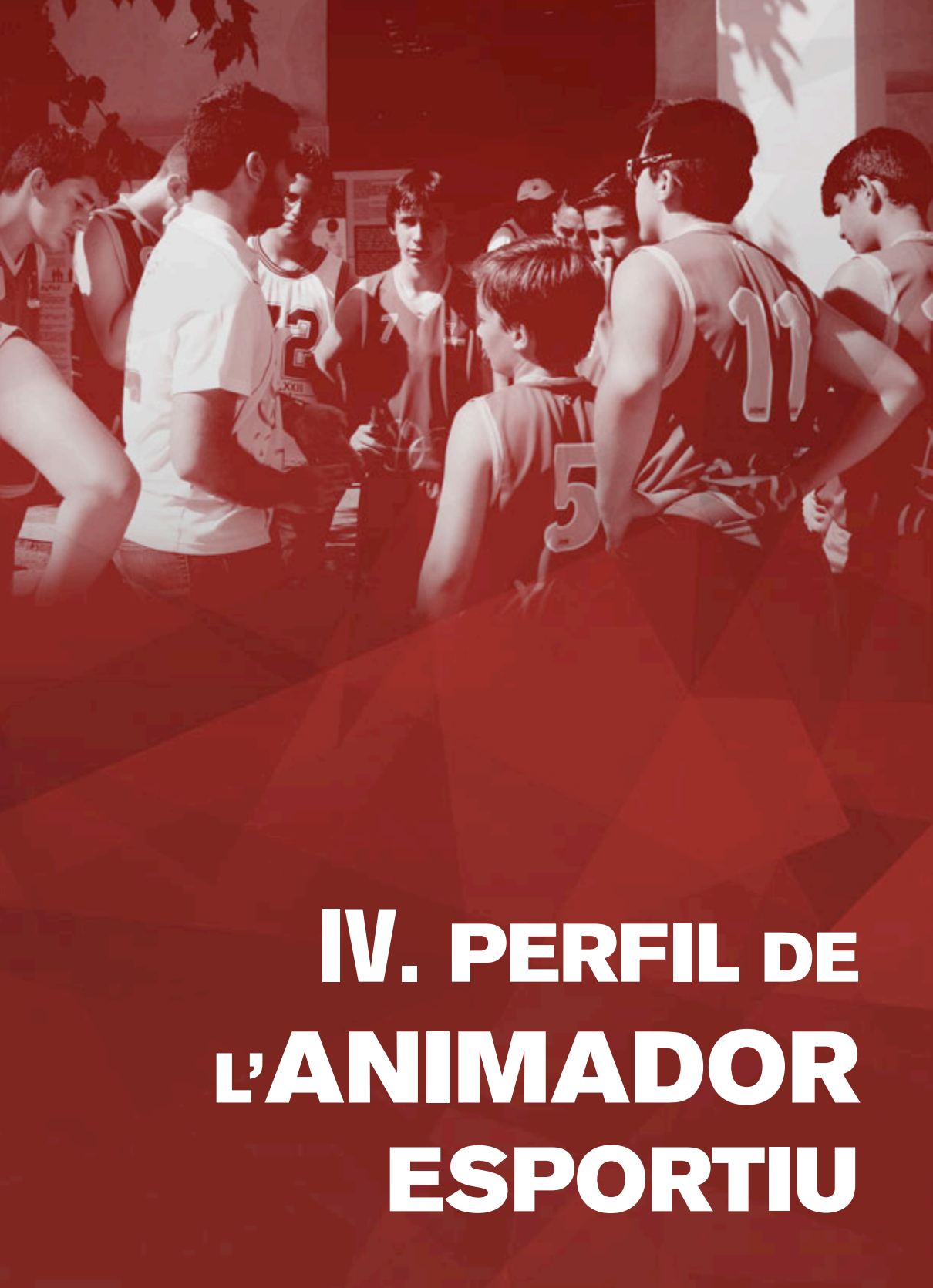
3.8. AMB DIMENSIÓ PASTORAL

El Sistema Preventiu, com a expressió de la caritat pastoral, és una proposta original d'evangelització que s'inicia trobant-se amb els joves en els seus espais i en allò que els agrada. El binomi "educar evangelitzant i evangelitzar educant" té també en l'esport educatiu la seva aplicació.

Perquè això sigui possible, l'animador esportiu subratlla els factors:

- Que faciliten el desenvolupament total de la persona, tant en el seu aspecte individual com comunitari.
- Que promouen el desenvolupament dels recursos positius que tenen els joves esportistes.
- Que generen la proposta i l'assimilació d'actituds i de valors autènticament humans.
- Que afavoreixen una visió cristiana de la vida, oberta als valors evangèlics.
- Que proposa una forma peculiar de vida cristiana i de santedat juvenil.

IV. PERFIL DE L'ANIMADOR ESPORTIU

Un dels elements clau d'aquesta proposta és l'Animador Esportiu Salesià. Es proposen a continuació alguns dels trets que es consideren necessaris per desenvolupar aquesta tasca educativa. Estan agrupats en dos grans blocs, tenint en compte el "SER" de l'ANIMADOR ESPORTIU i el seu "SABER" i "SABER FER".

4.1. EL "SER" DE L'ANIMADOR ESPORTIU:

- Els animadors esportius, ja siguin adults o joves, responen a una vocació que els porta a estar entre els joves, a dedicar-los temps, a compartir i apreciar el que els agrada i a afavorir que cadascú pugui madurar segons el seu propi ritme.
- Se senten part d'un Projecte Educativopastoral més ampli. Són membres actius de la comunitat educativa, i coneixen, assumeixen i duen a terme les línies mestres del Caràcter Propi i de la Proposta educativa de l'esport salesià.
- Viuen i comparteixen l'Espiritualitat Juvenil Salesiana. Se saben transmissors dels seus valors a través de l'esport, i per això tenen cura del seu testimoni cristià amb respecte i tolerància cap a altres maneres de viure i expressar la fe.
- Situen el jove al centre de l'acció, el fan protagonista del seu propi creixement i maduració, propicien experiències positives que siguin conformadores de la personalitat del jove. Per aquest motiu, no col·loquen la competició i els resultats com a principal objectiu en la seva tasca, sinó com un element més en el procés d'aprenentatge.
- L'animador esportiu està atent a les realitats i necessitats del seu entorn proper i a les incidències relacionades amb el món esportiu que apareixen en els mitjans de comunicació; s'avança, amb sentit crític, a les possibles aplicacions educatives que puguin derivar-se d'aquestes.

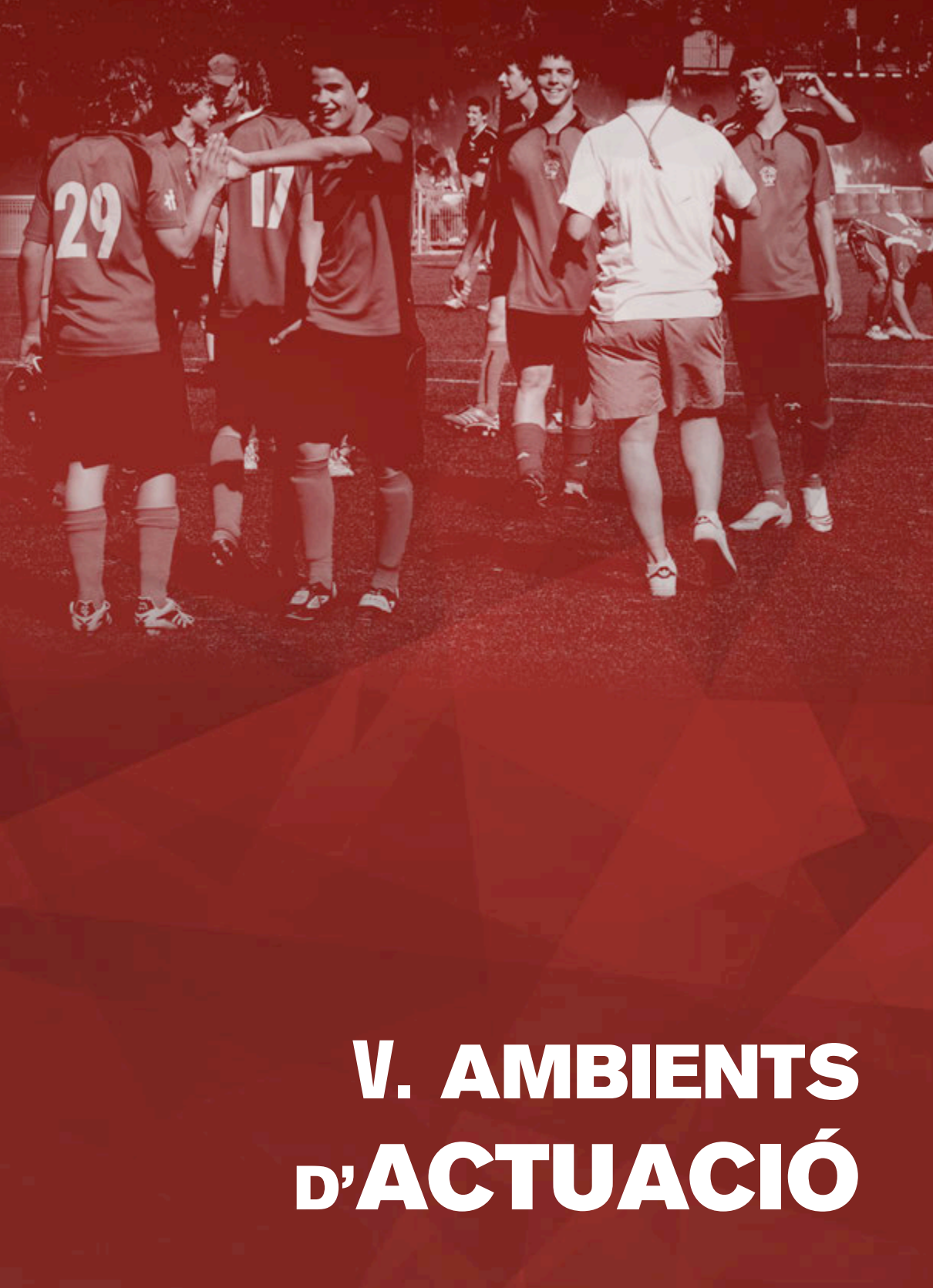

4.2. EL “SABER” I EL “SABER FER” DE L'ANIMADOR ESPORTIU

- L'animador esportiu ha de tenir un nivell de formació inicial i una capacitat mínima per poder dur a terme la seva tasca educativoesportiva, i aquesta ha de ser de qualitat i ha de respondre a les expectatives de la resta d'educadors i dels joves.
- L'animador esportiu treballa en equip, tant a nivell local com a nivell inspectoral, tot buscant objectius comuns i emmarcats en un Projecte Educativopastoral conegut i assumit. Aquest treball en equip engloba accions de programació, d'avaluació de l'acció educativa i de presa de decisions de millora.
- L'animador esportiu haurà de programar a llarg i curt termini els objectius i els continguts específics a desenvolupar amb els infants i joves que se li han encomanat.
- Cuida la Formació Permanent en els camps relacionats amb la seva tasca (dinàmica de grups, resolució de conflictes, habilitats socials), assistint a les activitats formatives organitzades a nivell local i inspectoral, i treballant i coneixent altres realitats.

Amb una adequada formació i amb un acompanyament personal a la seva mida, els animadors esportius seran, a la vegada, bons educadors i evangelitzadors del nostre propi Projecte Educativopastoral.

V. AMBIENTS D'ACTUACIÓ

En la nostra societat complexa i pluralista sorgeixen contínuament nous llocs d'educació de la joventut, amb models i estils de vida que atrauen molts joves. La Pastoral Juvenil Salesiana ressalta el camí de l'educació per conduir la persona a l'escolta i a l'acollida de l'Evangeli, i concreta aquest camí en les diverses propostes educatives salesianes amb l'estil de l'animació, en el nostre cas, en l'animació esportiva.

L'animació esportiva és una realitat inserida en la Pastoral Juvenil que es fa present en qualsevol dels àmbits de la missió salesiana. En tots ells es pot, des de l'animació esportiva, treballar en clau educativopastoral i respondre a les necessitats dels joves, siguin de la pròpia obra o de l'entorn.

L'animació esportiva salesiana està integrada en un projecte comú, que busca la convergència d'intervencions educatives. D'aquesta manera se supera el risc d'una pastoral sectorial, en la qual l'esport educatiu no té cap nexa d'unió amb la resta de la comunitat educativopastoral.

A continuació assenyalem els diversos àmbits d'actuació en els quals l'animació esportiva ha d'esdevenir instrument educatiu, bé com a presència específica, amb estructures expressament esportives, bé com a presència en els ambients salesians ja tradicionals. En tots ells l'organització de l'esport educatiu salesià dependrà sempre de la titularitat que garanteix, en tot cas, la posada en pràctica de la Proposta Educativopastoral de l'Esport Salesià.

5.1. ENTITATS ESPECÍFICAMENT ESPORTIVES: EL CLUB O ASSOCIACIÓ ESPORTIVA

És l'entitat que, per les seves característiques específicament esportives i pels seus objectius tradicionalment lligats a l'esport de competició, mereix més atenció de la proposta educativa.

- El club esportiu, integrat en una obra salesiana ha de diferenciar de forma molt clara la competició formativa del que suposa la competició amb l'únic propòsit de guanyar o d'ascendir de categoria.
- La serietat, sistematicitat i metodologia en el treball no estan renyides amb la consciència que es treballa amb infants i joves i que l'esport no deixa de ser un joc al seu servei.
- Conscient de l'enorme influència que exerceix l'ambient familiar i de la figura dels pares i entrenadors, orienta els esforços en el procés de formació dels seus esportistes, no només cap a ells, sinó també cap als seus pares i persones més significatives.

En tots els ambients integrats en les nostres obres s'ha de tenir cura:

- De l'elaboració d'un Projecte Educativopastoral que tingui en compte les orientacions del de la Inspecció, i que els objectius i criteris educatius del qual estiguin per sobre dels estrictament competius.
- Del coneixement i de la divulgació de la Proposta Educativa de l'esport salesià entre tots els seus membres.
- De la presència en el Consell de l'Obra.
- De la pertinença dels animadors esportius al Moviment Juvenil Salesià.
- De la cobertura legal de les instal·lacions, dels animadors esportius, dels esportistes i dels esdeveniments esportius.

5.2. DE LA PRÀCTICA ESPORTIVA EN AMBIENTS SALESIANS.

L'ESCOLA

Des del marc escolar, l'esport pot arribar a la seva màxima expressió educativa. S'ha de posar especial atenció en tenir cura de la coordinació entre els educadors que desenvolupen la seva tasca en aquest ambient i els que ho fan des d'organitzacions esportives extraescolars.

La plataforma escolar pot ser idònia per garantir la continuïtat entre la tasca educativa del professional de l'educació física i del monitor que comparteix també amb els infants i joves gran quantitat d'hores, en horari no lectiu, però en el mateix espai físic. Són molts els eixos transversals que es treballen a l'escola i que es poden abordar des de l'esport extraescolar: educació ambiental, educació per la pau, educació del consumidor, educació per la igualtat, educació viària i educació per la salut.

ESPLAI-CENTRE JUVENIL

Els Esplais i Centres Juvenils Salesians són ambients que reuneixen les condicions que afavoreixen el creixement integral dels joves. La cura del bon ambient, els grups de la més diversa índole, la relació personal, la participació i el protagonisme dels joves els fan idonis per a la pràctica esportiva.

Cal estar atents a la plena integració en aquestes característiques de qualsevol organització esportiva que neixi d'aquests ambients, o que sol·liciti la seva integració. En tots dos casos assumeix, per tant, la seva proposta educativa específica.

PARRÒQUIA

L'esport promogut des de la parròquia no només aconsegueix sentit en ell mateix, sinó com a reclam per al món juvenil. Amb un adequat acompanyament, esdevé espai per convocar i comprometre la joventut en la vida parroquial.

PLATAFORMES SOCIALS

A les plataformes socials l'esport és un mitjà extraordinari per al treball de prevenció al carrer; un camp de prevenció obert, amb programes d'educació esportiva, d'integració i d'ús positiu del temps de lleure. Al mateix temps, dona curs a la integració de l'esport i el voluntariat social, obrint així noves perspectives a la feina "de camp" amb joves en dificultat.

VI. ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT SALESIÀ

6.1. ÀMBIT LOCAL

En l'àmbit local l'esport està integrat en el Projecte Educativopastoral de la Comunitat Educativa Local. Està animat per una persona coordinadora d'esports que coordina tota l'activitat esportiva de l'obra. Treballa en relació estreta amb el Coordinador de Pastoral de l'obra, i forma part del seu equip de Pastoral.

La comunitat educativa local garanteix el suport de tots els educadors a les diferents activitats esportives i es preocupa de la formació i del seguiment dels animadors esportius. També garanteix que en els estatuts dels clubs o associacions esportives locals s'inclogui l'obligació de conèixer i divulgar entre tots els seus membres la Proposta Educativa de l'Esport Salesià.

En les Obres en què l'organització esportiva sigui complexa, funcionarà la Comissió Local d'Esport Educatiu, integrada pels responsables de cada un dels clubs, modalitats o sectors esportius.

Aquesta comissió és la responsable que tots els sectors esportius estiguin coordinats en els objectius a treballar cada temporada, en el seguiment de la Proposta Educativa de l'Esport Salesià, en l'ús d'horaris i instal·lacions, trobades conjuntes...

6.2. ÀMBIT INSPECTORIAL

L'animació esportiva en l'àmbit inspectorial depèn directament de la Delegació Inspectorial de Pastoral Juvenil. Aquesta delegació comptarà a la vegada amb un coordinador inspectorial de l'esport educatiu, que serà el responsable de la comissió que porta el mateix nom.

La comissió Inspectorial d'Esport Educatiu estarà formada per cada un dels coordinadors locals d'esport. Són funcions d'aquesta comissió:

- Garantir la formació tècnica, esportiva i salesiana dels monitors, entrenadors i animadors esportius.
- Organitzar les trobades esportives a nivell inspectoral, garantint que responguin a l'estil, normativa i filosofia emanats de la proposta educativa de l'Esport Salesià.
- Treballar pel sentit de pertinença dels animadors esportius al Moviment Juvenil Salesià.
- Dur a terme les iniciatives que sorgeixin de la pròpia comissió encaminades a promoure la dimensió educativa i formativa de l'esport.

6.3. ÀMBIT NACIONAL

L'animació esportiva en l'àmbit nacional depèn directament de la delegació o Coordinadora Nacional de Pastoral Juvenil. Aquesta delegació comptarà a la vegada amb un/a coordinador/a nacional que convoca, organitza i presideix la Comissió Nacional d'Esport Educatiu.

Aquesta Comissió estarà formada per:

- la persona coordinadora Nacional de l'Esport Educatiu,
- cada un dels coordinadors inspectoralis d'esport,
- un dels delegats o coordinadores Inspectorials per a la Pastoral Juvenil.

Les funcions d'aquesta Comissió nacional són:

- Garantir la formació tècnica, esportiva i salesiana dels coordinadors i dirigents esportius que treballen a les inspectories.
- Coordinar la participació en les trobades esportives d'àmbit nacional o internacional, garantint que responguin a l'estil, normativa i filosofia emanats de la proposta educativa de l'Esport Salesià.
- Promoure la connexió i la participació en l'ens Esportiu Salesià Internacional (PGS - I)
- Treballar pel sentit de pertinença dels animadors esportius al Moviment Juvenil Salesià.
- Dur a terme les iniciatives encaminades a promoure la dimensió educativa i formativa de l'esport que sorgeixin de la pròpia comissió.

**PROPOSTA
SALESIANA
DE L'ESPORT**

salesians